

האנשים שניהל את הענינים בימי רוזבלט וטרומאן. נצחוננו, כך בטחו רבים, ישים קץ להיסטוריה ולמקראותיותם.

בפני אייך עמדה השאלה אם להכיר במקראותי כחבר במפלגה, או להסתייג ממנו בגלוי. הוא לא יכול היה לשכוח שאחד מקורי בנותיו של ג'ו היה גנרל מארשל שהיה מורה, מחנכו ובעל חסותו של אייך לפני שעלה לגדולה. אולם גם אייך פחד להתגרות בג'ו. הוא נעמד לידו לפני הצלמים. ברגע המכריע התכופף ג'ו, נטל בכוח את ידו של אייך. העולם ראה את תמונתם של אייך וג'ו לוחצים ידיים. ניבא עתון אנגלי חשוב: אם אייך לא ישבור את ג'ו תוך ששה חדשים, ישבור ג'ו את אייך.

מאז עברה שנה, אייך רחוק מאוד מלשבור את ג'ו. להיפך, מעולם לא היה ג'ו מקראותי כה מפורסם, כה חשוב וכה מעורר פחד כמו כיום. הוא יצא להתקפות מצד על אייך ועל ממשלתו, האשים אותם בפיוס הקומוניזם. כשהתחנן לפני חודשיים, באו רוב שריו של אייך לתחנתו, שהפך מאורע חברתי מרכזי של השנה.

הם סמכו על הודעתו של סוכן האפ. בי. איי. שהוחזר למרכז המפלגה הקומוניסטית ושואמר כי המפלגה שמחה על קיומו של מקראותי: הוא גורם למבוכה במדינה, מעלה מסך עשן מסביב למפלגה, יוצר את הרושם שהמפלגה חוקה מכפי שהיא באמת, הוא מחסל את השפעתם של החוגים הליברליים, המתחרים במפלגה והשנואים עליה.

ספרים ברחוב ביאליה

מעריציו של אייך, ושותפיו באגף הליברלי של המפלגה הרפובליקאית, בהנהגת מושל ניו יורק תומס דיואי, החלו חוששים בכל הציגות כי בבחירות הבאות לנשיאות, בשנת 1956, יופיע מקראותי כיריב של אייך או דיואי. לא היה להם ברירה אלא נסות להתחרות בג'ו בשטח שלו. זה הרקע להאשמותיו הפראיות והבלתי-מוצקות של התובע הכללי הרברט בראונל נגד הנשיא טרומאן, בפרשת המרגל הסובייטי האמיתי או המדומה דקסטר הייט (העולם הזה 839). בראונל הוא בא כוחו של דיואי בממשלה.

לא היה זה המקרה היחיד של כניעה לג'ו. בתירס מקרים ניסו פקידיו של אייך להתנגד לסנאטור התוקפני, ובכל מקרה ניצח הסנאטור. הוא הכתיב פעמים רבות את מדיניותו של משרד החוץ. הוא קבע מה ישרד או לא ישרד קול אמריקה, אילו ספרים יוצגו וקקאל בספריה האמריקאית ברחוב ביאליה, תל-אביב. סוכניו הסתובבו בעולם, זרעו בהלה ופיק-בירכיים בין הפקידים האמריקאים בכל מקום שהופיעו. אם תימשך באיחור בכיוון הג'וני, עלול העולם להכיר בעליו הימים בג'ו מקראותי, הנשיא ה-34 של ארצות-הברית של אמריקה. אפילו דתו ה-קתולית, עד כה מכשול בלייעבור לכל מדי עמל לנשיאות בארצות-הברית בעלות הרוב הפרוסטנטנטי המגובש, עלולה לאבד את חשיבותה. כבר היום אין איש מוכיר מקראותי קיבל שוחח בסך 10,000 דולר מבעלי חברות השיכון שעה שהיה חבר וועד דת השיכון של הסינאט. ג'ו לא הכחיש עוב-

במד'נה

מסקנה שברמן לא גנב כסף, לא נהנה מן הזיופים אישית. אולם ברור היה גם שאדם נקי-כפיים אשר נוהג הזיופים פשט ממשדרו אינו האדם המתאים ביותר לנהל ראשות ציבורית.

רדיו

שרות שידור פרטי

מקרה ברמן (ראה לעיל) לא היה המקרה היחיד שגילה את שיעבודו המוחלט של קול ישראל למסגרת הצרה של מפא"י.

הרמטכ"ל החדש! משה דיין (שמאל) משוחח עם ישראל גלילי בכינוס הפלמ"ח לזכר יצחק שדה. בה בטעה שדיין נכנס לתפקידו החדש, נמשך החי"מ לצידוף מפ"ם לממשלה.

בשיחה בין מרכזי שרות השידור נתגלו השבוע שתי תגליות נוספות: הכתב ה"מדיני של קול ישראל אינו אחר אלא משרד החוץ (ובכמה מקרים, שר החוץ עצמו) והכתב הפרלמנטרי, במידה שמדובר על מ"מ קואליציוני, אינו אלא מרכז מפא"י. כשהחלה מועצת הבטחון בדיוניה בפרשת קיביא שמעו המאזינים לא פעם הודעות אשר נסוחן החריף הפתיע. אלה נמסרו ב"שם הכתב המדיני, אולם יודעי דבר ידעו שהיו אלה פרי מצב רוחו של משה שרת עצמו. אותו לא יכול היה לגלות במעמדו הרשמי. בין השאר השיב שרת לדובר מ"ר דר החוץ הבריטי: "דובר משרד החוץ ה"בריטי גר בלונדון. מה הוא יודע על פצצות?"

שדמון אישי. איש לא יוכל לערער על שלטונה של הממשלה במכשיר זה, אך רבים העמידו השבוע את השאלה מדוע חייב קול ישראל לשמש מכשיר אישי-ציבורי למפלגת השלטון ולאישית.

עם מניוין של זלמן ארן כשר, הרי אין כל ספק שיוקם עבורו משרד לעניני הס"ברה אשר ירכז בתוכו גם את קול ישראל. במנהל כללי נוקבים כרגע בשמותיהם של אהוד אבריאל או ד"ר קסטנר, מי שהיה דובר משרד המסחר והתעשייה בימי דב יוסף, ואילו על ראש שירותי המודיעין ה"נוכחי הילכה השבוע שמועה מבוססת למדי שהוא עומד לעבור לשירותה של ממשלה זרה. קבע אחד מעובדי משרדו: "הוא ראש שירותי מודיעין מקצועי, לא חשוב לו בש"ביל מי הוא עובד..."

עתונות

בלי מורא

(ראה שער)

במחלקת החירורגית א' של בית-החולים הדסה, תל-אביב, האירו המגוררות שורות שורות של מיטות. פה ושם נשמעה אנחה של פצוע, שמכונת משא עברה על רגלו; קריאתו של חולה, שחיכה לניתוח. אחיות אצו אנה ואנה, כשבידיהן זריקות ותרופות. באחת המיטות שכב צעיר שחרחר ורחב-ממדים, מגודל שפם. ראשו, שהיה עטוף תח"ב, שוכב לא תנועה על הכר. הרופאים והאחיות התפלאו כיצד הגיע לועזוע-מוח קשה ולמיטה בחדר 146. אולם שלום כהן, ראש המערכת בן ה-28 של העולם הזה לא התפלא כלל. הוא לקח אפשרות זו בחש"בון כשכחר במקצוע זה, לפני כארבע שנים. **מכה איומה.** כמה ימים לפני כן ישב מאחורי מכונת הכתיבה, כתב דו"ח על הש"פעת מעשה קיביא במרחב, לאור קטעי ה"עתונים הערביים ושדורי התחנות במרחב. באמצע הכתיבה קם, יצא כדי לעזור לדחוף (המשך בעמוד 10)

העם

הכוללים

היה זה כאילו ככה ניצוץ האלוהים ב"בנייני המשלה ובמסדרונות הכנסת. עם פרי"שחו של דוד בן-גוריון, שמסר את התפטרותו רשמית לנשיא המדינה, חדלו ההמונים כמעט לחלוטין להתעניין במשחק הקנוניות, המקח והממכר ומלחמת-העצבים שנועד להוליד את ממשלתם החדשה. האדישות המוחלטת, שליוותה את ההודעות

דה זו כלל, טען שקבל את הכסף כשכר"סופרים עבור חוברת קטנה.

זה יכול לקרות

לפני 17 שנים, אחרי עלותו של היטלר, כתב הסופר האמריקאי סינקלר לואיס ספר בשם זה לא יכול לקרות כאן. בספר ביקש להוכיח ש"זה", דיקטטורה פאשיסטית, יכול לקרות באמריקה בדיוק כמו בגרמניה. אלא, טען לואיס, פאשיסט אמריקאי לא יכריז לעולם שהוא בא לשבור את הדמוקרטיה. להיפך, הוא יקים דיקטטורה כדי להציל את הדמוקרטיה מפני אויביה. הוא ייבחר בדרך חוקית לנשיאות, יגלה את אופיו רק אחרי שהגיע לשלטון.

אדם הקורא את הספר כיום, נאלץ בעל כורחו לחשוב על ג'ו מקראותי בכל משפט ומשפט. הטכניקה דומה במידה מפליאה. ואם כי אין כל הכרח שג'ו יצליח להגשים את הנבואה, הרי האפשרות היא די קרובה. כיום כדי לנטוע מורא צונן בכל לב בעולם, משיגה אחת נהר ג'ו הפיקח: לעולם לא גילה כל סימן של אנטישמיות. להיפך, כמה מ"חוקריו" הידועים לראון הם דוקא יהודים בעלי שמות יהודיים בולטים, כגון שיין וכהן. אולם האווירה החברתית שהצי"מיתה אותו, היא אותה האווירה המטפחת לאיגודים המקצועיים ולארגון האומות המ"אוחדות. את השנאה לבעלות בריתה של אמריקה שמעבר לים, ואת הערצה לגנרל המודר, מצחצח"החירות דוגלאס מק ארתור. שלטון חוגים אלה באמריקה יוביל כמעט בבטחון לשלטון האנטישמיות.

מלחמת הגלמים

אין צורך להיות יהודי כדי לחשוש מן המקראותיותם. ארצות הברית של אמריקה הן כיום המדינה החזקה ביותר בעולם, ומעשיהן ישפיעו ל"טובה או לרעה על גורלו של כל אדם החי כיום על כדור הארץ. שנינו קל בהושינגטון עשוי לא רק לשנות את עולמם של בני מרסיי, מילאנו ומגולדאשקלון, החיים על כסף ההענקות האמריקאיות, הוא ישפיע גם על בני מוסקבה, מנדלאי ומומבסה. שלום ומלחמה, גאות ומשבר, קידמה או נסיגה, כל אלה תלויים כיום במידה מכרעת בהח"לטות האנשים העומדים ליד הגה השלטון בעיר הנושאת את שמו של הגנרל ג'ורג' הושינגטון. ישנם פסימיסטים הסבורים כי המאבק ה"צפוי לעולם לא יהיה בין טוב לרע, בין שוחרי שלום ושוחרי מלחמה, בין חופש ודיכוי, אלא מאבק בין שני גושי עולם אכזריים ובלתי-אנושיים, שני גלמים שתוף כדי מאבק ילמדו איש מרעהו וידמו זה לזה יותר ויותר, עד כי הבדל ביניהם שוב לא יהיה אלא גיאוגרפי בלבד, ולעולם לא יהיה מבחר אלא בין שתי צורות של דיכוי, הנושאות שני גדלים שונים. ג'ו מקראותי, צייד המכשפות בסנאט האמריקאי, המטיל את צילו על חצי הכדור המערבי, הוא המסמל כיום אפשרות טראגית זאת.

מפלגות

התקליט הוחרך

עם אישור פסק הדין שהוציא בית המש"ט המחוזי בחיפה נגד ראש עיריית חדרה, דוד ברמן, שידר קול ישראל בצהריים את הידיעה כלשונה, ציין כי השופט העיר בפסק דינו המנומק כמה העדות שלא היו לכבוד הנאשם מבחינה ציבורית.

עוד באותו יום התקשרה אישיות מפא"י מרכזית עם אחד ממנהלי מחלקת החדשות בשרות השידור, הציעה לרכך את הנוסח. להודיע רק שהנאשם זוכה, להשמיט את הפרטים הנוספים, הצעה מפי אותו איש, פירושה פקודה. הצטק העורך: "לא ידעתי... חשבתי שמפא"י הסקירה את ברמן כבר מומן לזאבים".

חכיב האריות. היה לאותו עורך על מה לסמוך. כשנועד לראשונה על הזיופים והתחוללה פערה ציבורית, התרחקה המפי"לגה מראש העיר שהפך מעמסה. ברמן הת"ונן שהוא עומד לבדו במערכה. אפילו עיקר הוצאות ההגנה שלו, שהגיעו ל-8000 ל"י, סופקו לו על ידי חבר אישי, איש השי"ההתיק עזרא דנין. אולם עם פסק-הדין החליפה מפא"י לפתע את התקליט. אחרי שקול ישראל שיגה את הנוסח והפך את ברמן לקדוש מעונה, הומטר עליו מטר של מברקי ברכה. מועצת המפלגה קיבלה אותו בחשואות סוערות. האיש שנורק לזאבים הפך פתאום חביב האריות. שני הדברים גם יחד היו בלתי מוצדקים. גם קודם לכן הגיעו חוקרים רציניים * לכלל

* ביניהם חוקרי העולם הזה (789), שהגיעו בשעתו למסקנה הזחה עם פסק הדין.

